

Vojtěch z pražských Stodůlek měl před třemi lety těžký úraz hlavy s trvalými následky. Řadu věcí se v 31 letech musí znovu učit, a proto potřebuje intenzivně procvičovat tělo i mysl. Pohybuje se na vozíku, a proto každá výprava za lékaři je pro jeho rodinu velmi náročná.

Díky pilotnímu projektu rehabilitačního ústavu ale může trénovat myšlení a komunikaci na dálku. Zatímco Vojtěch sedí v pohodlí obývacího svého domu, psychologka Vladimíra Plzáková ordinuje v sedmdesát kilometrů vzdálených Kladrubech. K zahájení terapie nepotřebuje žádnou zvláštní techniku ani aplikaci.

Mladík zamává přes Skype na terapeutku Vladimíru Plzákovou a lekce takzvaného webináře začíná. Po pár minutách zahřívacího rozhovoru posílá terapeutka na Vojtěchovu obrazovku první úkol – přiřadit k sobě rozházené kousky obrázků dopravních značek a složit je jako puzzle. Zatímco pacient předřikává odpovědi, psychologka odškrťává správné řešení zelenou virtuální tužkou.

Jde se na procvičení paměti. Vojtěch má jen pár minut na to, aby si zapamatoval co nejvíce z patnácti slov. Škola, úřad, banka, obchodní centrum, kino, zubař...

„Nejdřív musím do školy, abych měl nějaké vzdělání a mohl mít práci. Když si vydělám nějaké peníze v úřadu, můžu si je vyzvednout v bance a pak je jdu utratit do obchodního centra nebo do kina nebo k zubaři,“ vymýšlí příběh, díky kterému si jednotlivé pojmy lépe zapamatuje. „Výborně, jde vám to skvěle!“ ozývá se z počítače nadšený hlas Plzákové.

Na řadu přichází trénování prostorové orientace. Na mapě je třeba zakreslit nejbližší trasu, jak se dostat z obecního úřadu na poštu. Psychologka Vojtěcha povzbuzuje, jde mu to lépe než před týdnem.

Webinář končí, za okny začíná výjimečně sněžit. Vojtěchova maminka se rozpráví o tom, jak náročné je se synem na vozíku za terapiemi dojíždět. „Jezdili jsme na intenzivní rehabilitace na Žižkov, což znamená nejméně hodinu autem přes celou Prahu, pak čtyřhodinový intenzivní trénink a pak zase hodinu zpět.“

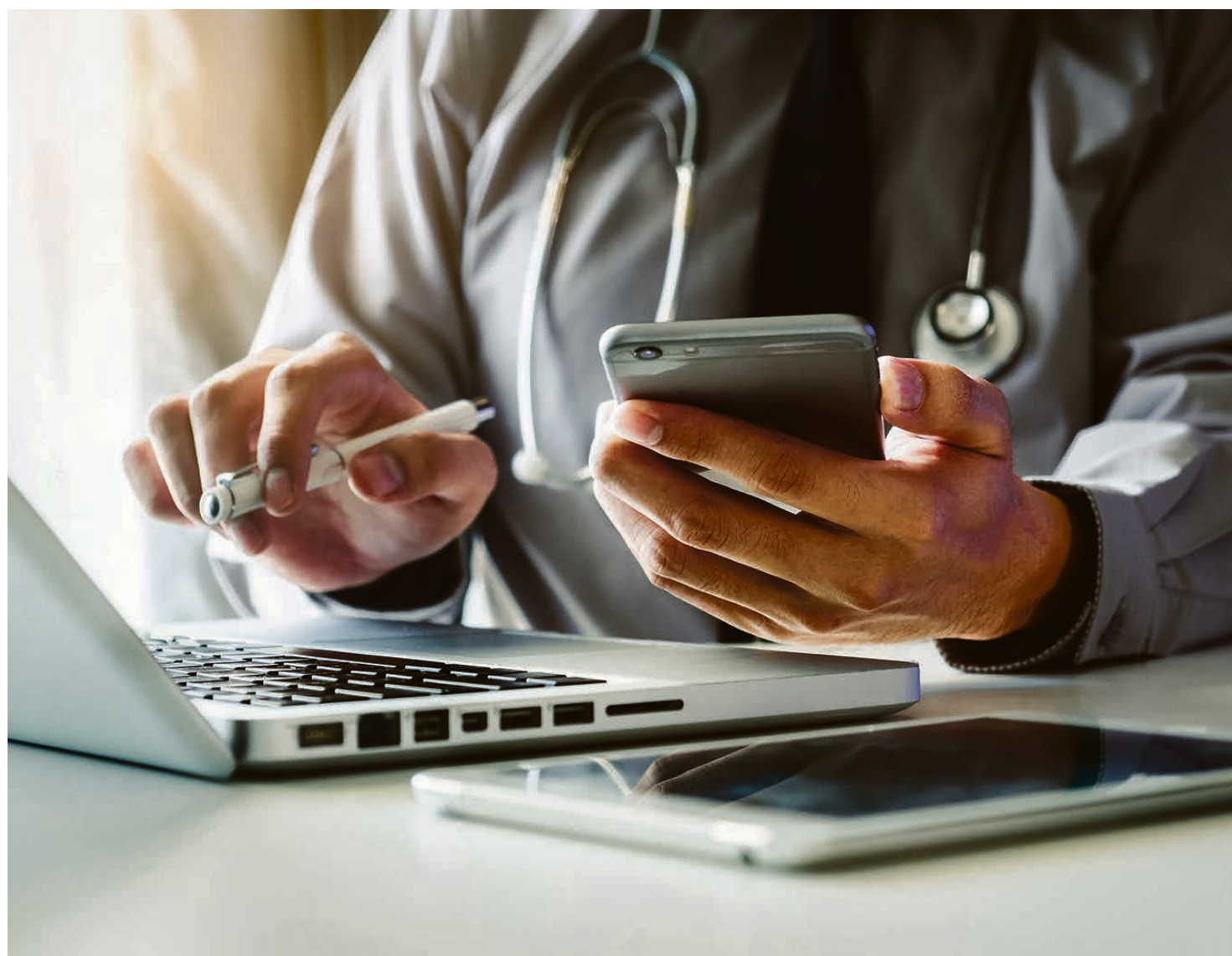
A to bydlí v Praze, kde je hustota specializované péče velmi dobrá. „Většina pacientů v našem pilotním programu distanční terapie je mimopražských. Jedná se především o odlehlejší oblasti, kde můžeme poskytovat terapeutickou péči i na velkou vzdálenost,“ vysvětluje Jakub Pětioký, náměstek pro vědu a výzkum Rehabilitačního ústavu Kladrubby.

ŠANCE I PRO DALŠÍ DIAGNÓZY

Projekt využívají především pacienti z regionů, kde není dobrá dostupnost ambulantních psychologů, logopedů nebo fyzioterapeutů. „Naším záměrem je, aby pacienti, kteří odcházejí z rehabilitačního pobytu v Kladrubech, pokračovali ve své rehabilitaci a aby se kvůli nedostatku odborníků v krajích nezpomalila či úplně nezastavila jejich rehabilitace,“ dodává Plzáková.

Rehabilitační ústav Kladrubby zkouší desítkám pacientů po mrtvici nebo úrazu hlavy poskytovat terapie na dálku pomocí telemedicíny.

Cvičení po mrtvici bez návštěvy lékaře

Rozšíření telemedicíny v Česku zatím brání chybějící legislativa.

FOTO: ADOBE STOCK

Kladrubského projektu terapie na dálku se účastní pacienti s různým typem poškození mozku, ať už po úrazech, nebo po mozkové mrtvici. Ta přitom postihuje čím dál častěji i velmi mladé lidi. Loni v únoru zasáhla také pětadvacetiletou Ludmilu.

„Jednu z dvou tepen, která vede do mozku, mám užší a právě tato tepna se ucpala, což způsobilo mozkovou příhodu,“ říká Ludmila, která po svém pobytu v Kladrubech pokračovala díky pilotnímu projektu v domácím tréninku.

Dostala zapůjčenou balanční desku a senzor, aby mohla doma procvičovat chůzi, jemnou motoriku i myšlení. „Na ruku si připevním senzor, který přes USB snímá přesný záznam mého cvičení. Například, jak ohýbám zápěstím, jak natahuji a krčím prsty. Tyto záznamy se odesílají do počítače terapeutům v Kladrubech, kteří pak vidí, zda cvičím správně nebo ne,“ říká Ludmila.

Rovnováhu těla a chůzi trénuje každý den na speciální balanční desce, která je připojena na tablet přes bluetooth. „Tohle je hodně náročné

cvičení. Na desce dlouhé zhruba půl metru je šachovnice a mým úkolem je vydržet stát podle instrukcí na určitých políčkách této desky. Udržet balanc pět sekund na malém čtverečku je dost těžké,“ říká Ludmila, jež musí trénovat i jemnou motoriku.

„Naviguju na počítači pomocí myši vláček a musím se vyhnout různým překážkám. Pokud splním všechny úkoly, dostanu se o úroveň výš, pokud mi to nejde, zůstávám na stejné úrovni a zdravotníci mě pak kontaktují,“ popisuje.

„Chceme zmapovat účinnost distanční terapie pro co nejširší věkové pásmo pacientů a pro co nejširší spektrum diagnóz,“ říká Plzáková. Do projektu se tak postupně zapojují nejen lidé po mrtvici nebo s poškozením mozku, ale také například pacienti s Parkinsonovou nemocí.

Projekt je určený většinou pro pacienty, kteří prošli rehabilitací v Kladrubech. „V menší míře se jej mohou účastnit i pacienti ze spolupracujících pracovišť,“ říká Pětioký. Pilotní projekt běží přesně rok a potrvá ještě několik měsíců. Do ostré-

ho provozu pro vybrané pacienty by mohl přejít ve chvíli, kdy bude telemedicínu umožňovat zákon. Česká legislativa totiž léčbu mimo ordinaci lékaře či terapeuta zatím nezná.

Zda se ministerstvo zdravotnictví chystá v nejbližší době k nějaké zákonné úpravě tohoto problému, zatím není zřejmé. Na dotazy Deníku N resort do uzávěrky nestihl odpovědět. Lze předpokládat, že tento typ léčby se rozšíří i pro další diagnózy, jako je například roztroušená skleróza.

Odborníci ale upozorňují, že se musí rozlišovat případy, kdy pacient může využívat terapii na dálku a kdy je třeba, aby docházel do ordinace. „Dá se ale očekávat, že postupem času se tento typ péče stane standardem pro velkou část pacientů,“ odhaduje náměstek. Roli hraje i postoj některých lékařů, kteří se podobných novinek spíše obávají.

IVA BEZDĚKOVÁ
spolupracovnice
redakce

Telemedicina

V Česku už funguje například v léčbě diabetiků a lidí se srdečními problémy. V olomoucké fakultní nemocnici vzniklo nedávno centrum telemedicíny. Pacienti dostávají domů tlakoměr a oxymetr a naměřené hodnoty zasílají lékařům.